

Az utolsó villásreggeli

Kelementelke gyászba vont kokárdái

Buza Péter

Két székelyföldi település között pattog a labda: mindkettő azt állítja, azon a tragikus nyári napon, 1849. július 30-án náluk fogyasztotta el utolsó ebédjét a Bemmel Marosvásárhelyről a végzetes segesvári csata helyszínére tartó Petőfi Sándor. Most, alig fél éve, de több mint százhatvan évvel az események után Maros megye közéleti napilapjának, a Népújságnak két részes közleményében Józsa András pontot tett a vita végére. Rejtvényfejtése ad alkalmat arra, hogy megemlékezzünk egy 1848-49-es eseménysorozatról s szereplőiről, akinek nevét és minden tettét már-már nyomtalanul elfeledte az utókor.

forrás: MNM Történeti Fényképtár

Székelykeresztúrra vokolt a Népújság tudós szerzője, Józsa András a negyvennyolcas eseményeket újabban minden március 15-én megünneplő Kelementelke ellenében. Úgy tűnik, ezzel eldőlt a régi vita: hol ebédelt életében utoljára Petőfi Sándor.

A Kis-Küküllő völgyének most csatát vesztett kis faluja mindennek ellenére megmaradt történelmi emlékhely státusában. S nem (csak) Petőfi miatt (mert utolsó napján, ha nem is ebédelt, itt járt a Siményi kúrián). Maga a Simény család

az oka, meg a hozzájuk beházasodó Lázár Kálmán, a „madaras gróf”, ahogy a faluban ma is nevezik. S a hozzá meg a familiájához kapcsolódó események szála elvezetnek az időben negyvennyolcig, a térben: Budapestig.

Aki többször is belépett egyazon folyóba

Szárhegyi gróf Lázár Kálmán Bencencen (ma Aurel Vaicu, a Maros völgyében, Vajdahunad és Szászváros közelében) látta meg a napvilágot 1827 májusában (kelementelki síremlékén az 1826-os évszám olvasható). Atyja, Benedek, az erdélyi arisztokrácia számon tartott tekintélye, Alsó-Fehér megye főispánja. A fiú Nagyenyeden tanul, felsőbb iskoláit – jogásznak készül – Kolozsvárott végzi. De nem ez a paragrafusokkal szegélyezett pálya, hanem a természet szabad világának jelenségei izgatják. Korán kialakuló hitbeli meggyőződése, hogy gyarapodó tudása hazafias tett, s hogy nemzete és az emberiség haladását hivatása-hobbija gyakorlása révén előmozdíthatja. („... mióta gondolkodni kezdettem, keblemre öleltem a természetet, azt tanulmányozni és fűrkészni a legnagyobb élvezem volt, s azután is híven ápolám, mert azon meggyőződésem volt, hogy ez a tudomány van arra hivatva, hogy az emberiséget elvívgye ... és ha én ezen nagy műhez csak egy szemernyivel hozzá járultam, hazám iránti kötelességemet megtettem.” (Xántus János mondatai ezek a gróf akadémiai emlékbeszédéből)

1848 nyara Pesten találja. Felcsap nemzetőrnek, ahogy számos más jurátustársas. Majd szeptemberben, figyelmen kívül hagyva édesanyja határozott tilalmát, aki féltette a fizikai megpróbáltatásoktól a – Xántus szavával – „gyenge alkatu s kényelemhez szoktatott” fiút, beáll közhonvéddnek az akkor toborzott Zrínyi ezredbe. Októberben hadnagy, hamarosan főhadnagy, már a 34. honvédszászlóaljnál, a felső-tiszai hadtestben. 1849. áprilisában százados ugyanitt, április végétől Dembinszki segédtisztje („mert meglehetősen beszélt a francia nyelvet” – indokol Xántus –, a tábornok pedig csupán ezen a nyelven tudott érintkezni környezetével).

Világos után Lázár azokkal tart, akik török földön remélik átvészelné a megtorlás hónapjait. (Vidinben sátoztársa lesz a szintén menekülő Egressy Gábornak.) Közülük sokan – ő is – hittek a büntetlenséget ígérő osztrákok nyilatkozatának, de főleg nem akartak muszlim hitre térni (amit viszont táboruk parancsnoka, Zsiát pasa

A Lázárook családi címere

szultáni utasításra keményen követelt tőlük) –, ezért október végén hazahajóztak Magyarországra.

„A menekültek 21-én 5-6 óra között ültek fel Merkur és Magyar gőzösökre, meg 6 vontató hajóra. Számszerint 3,171 legény, kik között 60 honvéd (értsd: tiszt. B.P.), s 8 egykori cs. k. tiszt volt. ... Még aznap este történt az indulás. Az ottmaradtak, a ... kávéház erkélyéről hangos macskazenével vettek bucsut a visszatérőktől, kiknek legnagyobb része azt a császár éljeneztesével viszonzotta.”

Ezeket a mondatokat Lázár írta le, s tagadhatatlan, hogy meghasonlott lélekkel. Lelkének ez a folytonos meghasonlottsága, súlyos önbizalomhiánnyal párosulva, egész életének tartós kísérőjelensége marad.

Ahogy a hajók kikötnek, az ifjú gróft a temesvári katonai parancsnokság azonnal áristomba zárja, hogy aztán közlegényként besorozzák a császári regimentbe. Özvegy édesanyja (Kálmán atyja, Lázár Benedek már 1837-ben meghalt), gróf Bethlen Mária magas állású pártfogók támogatásával néhány hét után kimenekíti ugyan kilátástalan helyzetéből, de egzisztenciális helyzete nem rendeződik. Időközben ugyanis Bencencen, ebben a román faluban a helybeliek kifosztották és fölégették birtokát, az épületeket, egész gazdaságát.

Az írásba menekül. Mint mindig, később is, élete újabb s újabb pofonjai után. „Riportkönyve”, amelyből fentebb idéztem, az első hiteles tudósítás az emigráció életéről. 1850-ben jelent meg Kolozsvárott. „Magyar menekültek török földön. Írta L. K. egy menekült.” Ez áll a címlapján.

Újra lefogják, most emiatt. A gyulafehérvári kazamatákban raboskodik néhány keserves hónapon át. Megint a pecsovics pártfogók segítenek, súlyos betegen szabadul. Borszékre utazik borvizes kúrára. (A jeles hely ásványvizet főleg emésztési

zavarokra ajánlják ma is, ebből talán következtethetünk krónikus „gyomorba-josságára”, más utalásokból tüdeje kóros gyengeségére.) Itt ismerkedik meg a marosvásárhelyi születésű báró sárdi Simény Amália kisasszonnyal. 1852-ben házasodnak össze. Az ifiasszony mindössze tizenkilenc éves. Kelementelkéről költözik férje otthonába, a felégetés után akkorra újjáépült bencenci Lázár kastélyba.

Erdély szépei

A sárdi Simény nemzetség (tagjai változtatva használják ezt, illetve a Simén szót) kelementelki ágának feje, György, 1839-ben halt meg. Azokban az években, amikor Petőfi és Bem itt átutaztak, s amikor Lázár elvitte feleségnek Ámált, már özvegye, báró Rauber Mária a családfő. Erős akaratú, határozott, mégis nyájas, barátságos asszony, ezer gond és baj között tartja fenn a birtokot és a családját.

A falut (román neve Călimănești) még manapság is szinte kizárólag magyarok lakják. Húszegynéhány kilométerre fekszik Marosvásárhelytől s harmincvahányra Segesvártól.

Ősi székely nemesi família a Simény. Amália és testvérei édesanyjuk után kapják bárói címüket. Az asszonynak elévülhetetlen érdeme, hogy egy évvel ura halála után ő alapította meg Szovátfürdőt, 1840-ben felépíttette itt az első nyaralóvillát.

Amáliának öt árván maradt testvéréről tudunk: négy leányról s egy fiúról. Közülük ketten 1849-ben már férjnél vannak. Róza, a legidősebb Ugron Lázár neje (majdani fia a politikai pályán érdemeket és haragosokat szerző publicista s képviselő, Ugron Gábor). Szombatfalván lakik már, nem itt, a Kis-Küküllő településén, a Hargita lábánál. A még csak néhány hete férjezett Janka (Johanna, Ivánka) gróf Lázár Dénes felesége, mézesheteiket töltik itt, a faluban, júliusban, amikor Petőfi erre jár.

Aztán itt van még Klári meg Kati. Ámállal együtt, ők azok, hárman, az eladósorban lévők, akiket megye-, sőt! Erdély-szerre ismert szépségként tartanak számon, jeles bálók körülrajongott résztvevői, boldog szereplői a forradalmi korszak kissé persze bonyolulttá váló társas életének.

De közelebbi oka van annak, hogy ketten is Lázár-fiút választanak párnak: a Kelementelkével szomszédos Gyalukután is él a grófi nemzetségnek egy ága, akikkel a bencenciek tartják a rokonságot, a látogatós kapcsolatot. Ámáli és Ivánka mellett tudunk még egy sárdi Simény leányról is, aki a bencenci Lázárokkal kis híján há-

zassággal került családi viszonyba. Ifjabb Györgynek (az 1839-ben elhunyt György fiának) leánya, Vilma, egyik főszerelőnk, Lázár Kálmán egyszem fiához, Árpádhoz készül férjhez menni 1888-ban. De meghalt ifjan, nem sokkal az esküvő előtt szegény. Így aztán Árpád végül is Kőszeghyváry (Günsburg) Margitot veszi nőül tíz év gyász után, már 38 évesen, 1898-ban, Bencencen. Leszármazottaik, Morlin Eszter és Dóra Magyarországon élnek.

Táblán a tévedés

Józsa András a maros megyei Népújság hasábjain a közelmúltban megjelent két részes tanulmányában részletesen elemzi, hogyan jutott el Petőfi Sándor azon a végzetes napon Segesvár csatamezejére, Bem és stábjá meg serege kíséretében. S hogy miközben bejárta a hegyek dűlőútjait meg a környék településeit, vajon valóban ebédelhett-e – életében utoljára – Kelementelkén, Siményék vendégeként.

Úthosszakat mér, valószínűsíthető útvonalakon vezet végig, visszaemlékezők félmondatait rendezi kronológiába, válogatja kétfelé, hitelességük és legendás felületességük szempontjából.

A csapattest július 30-án hajnali öt óra körül indult el állomáshelyéről, Marosvásárhelyről Székelykeresztúr felé. A törzs gyorsabban haladt mint a sereg, Józsa számításai szerint nyolc óra körül érkezhettek meg Kelementelkére. Két hegyen keltek át közben, nyilvánvalóan megpihentek itt, s nyilvánvalóan fröstököltek is Siményék vendégszerető családjánál. Eltölthettek bő egy órát is a villásreggelivel a gyönyörű leányok, asszonyok marasztaló társaságában. Fél tíz volt, amikor aztán tovább indultak, hogy kora délután a tisztok szekerei megérkezzenek Székelykeresztúrra, Segesvár közvetlen közelébe. Hiteles visszaemlékezés tudatja, hogy itt valóban megebédeltek, úgy két óra tájban, a Matskási-féle udvarházban.

Ám az erről szóló tábla nem ezen a helyen, hanem Siményék ma is álló kelementelki kúriáján hirdeti az esemény felmagasztosított emlékezetét:

ÁLDOTT LEGYEN E HÁZ
AHOL 1848 JÚLIUS 30-ÁN
UTOLJÁRA EBÉDELT NAGY KÖLTŐNK
PETŐFI SÁNDOR

Hogy a villásreggeli kulináris örömeit itt élvezte a stáb, van arról is hiteles, kortárs tanúnk. Gyalokay Lajos százados visszaemlékezésében így mesél: „Kelementelkén,

6. Szabó tanár úr jelenti, hogy gr. Lázár Kálmán úr, ki már eddig is az igazgatósági teendőiben működött, köszönet nyilatkozott, azokat a vállalat végleges megalakulásáig is teljesíteni; miért is gróf úr ő méltóságának köszönet szavaztatván, felkérte a szakismerettel és buzgósággal felkészült működésének további szíves folytatására.

7. Egy tag indítványára, az eddig fenállott és nagy tevékenységgel kifejtett szűkebb bizottságnak köszönet szavaztatott.

Szegyette Oxanyuga József m. k., — Szabó József m. k. bizottsági tag, — Lázár Kálmán m. k.

Részlet az állatkert előkészítő bizottsága jegyzőkönyvéből

özvegy Siménné úrnőnek ízléssel berendezett kastélyában állapodtunk meg, hol a vezért és táborkarát a művelt kedves háziasszony és úgy szépség, mint kellemeiben egymással versenyző négy leánya igazán lelkes magyar vendégszeretettel és elbűvölő szívesseggel fogadták.”

Hogy miként nézett ki ez a „kastély” fénykorában, arról egy másik, bár valamivel későbbi leírásból értesülhetünk. Jókai Mór vetette papírra és publikálta 1853. évi erdélyi utazásait feldolgozó kötetében. Erre az útjára egyébként Ugron Lázár, annak felesége, Simén Róza, valamint szárhegyi gróf Lázár Kálmán meg az ő arája, Simén Amáli kísérték el. A két hétből három napot, 1853. május 17-20. között szállóvendégként töltött el itt, a házban.

„A falak tetőtől talpig nagybecsű képekkel, olajfestményekkel, s ritka acélmetsetekkel fedve, a régi rokokó órák mesterséges gépezeteikkel, sajátos cifráikkal a mahagónival és elefántcsonttal kockázott asztalokon, vagy tarka márvány emelvényeiken, az előteremben a kedves agarak, mik az erdélyi úri létnek éppoly elmúlhatatlan kellékei, mint a spanyoloknak a köpönyeg; nagy kalitokban éneklő madarak; továbbá igen érdekes ritkasággyűjtemény, ősi ereklyék, antik szobrok, ritka fegyverek, óraművek és numizmatika ... Köztük nagy értékkel bírnak egy középkori imádságoskönyv, melynek minden szakasza elé egy, a legnagyobb művészek remekeiről másolt acélmetsszöveg látható ... továbbá Barcsay Ákos ezüst mosdótála ... Az úri lak hátsó csarnoka üvegházon végződik, amely tele van meleg éghajlati növényekkel, körül diszló narancs- és citromfák, mindnek egyik ága még virágzik, a másikat aláhúzza az aranyló almák terhe.”

Mintha Jókai Bajza utcai (vagy némely korábbi, de már befutott celebként birtokolt) lakásának leírását olvasnánk! Fia-

taleMBER még az út idején a nagy mesélő, akkortájt szocializálódik az ízlése, ezek szerint és többek között Siményék ideáit eltanulva és követve. (Kivéve a kutyákat: azoktól betegesen irtózott, noha amíg diktátorhajlamú felesége, Laborfalvi Róza élt, kötelező volt neki is együtt élni velük, mert a primadonna élt-halt az ebekért.)

A pesti állatkert mindenese

Amikor az ifjú Jókai és az ifjú – egy évvel fiatalabb – Lázár Erdély tájait járják, hogy a természet jelenségei iránt szenvedélyesen érdeklődő író hiteles tapasztalatokat szerezzen az ottani élővilágról, a gróf már sok részletét kitanulta ennek a tudománynak. Az 1850-es évek közepétől-végétől rendszeresen publikálja is megfigyelése-

Tekintélyes ház Kelemenelléken Siményéké

fotó: Józsa András

inek eredményeit, elsősorban német szakfolyóiratokban, de a tárgy népszerűsítése szándékával magyar lapokban, például a Vasárnapi Ujságban is.

Főleg az ornitológia területén szerez naprakész szaktudást, miközben a bencenci kastélyban folyamatosan gyarapítja lassan egész Európában számon tartott madár- és tojásgyűjteményét. Alfred Brehmmel kiépített személyes kapcsolatainak köszönhetően 1860 körül bekapcsolódik azokba a konzultációkba is, amelyek célja, hogy sok más nagyváros után végre Pestnek is legyen saját állatkertje.

Hogy az 1860-as évek első felében közismerten – s a közvetlenül érintettek körében elismerten – sokat tett ezért az ügyért, az félreérthetetlenül kiolvasható a Nemzeti Múzeumban 1864. június 14-én felvett bizottsági ülési jegyzőkönyv zárópasszusából: „Szabó tanár úr (Szabó József egyetemi tanárról van szó – B. P.) jelenti, hogy gr. Lázár Kálmán úr, ki már eddig is az igazgatósági teendőiben működött, köszönet nyilatkozott, azokat a vállalat végleges megalakulásáig is teljesíteni, miért is gróf úr ő méltóságának köszönet szavaztatván, felkérte a szakismerettel és buzgósággal teljesített működésének további szíves folytatására.”

Több fontos bejelentésre került sor egyébként ezen az ülésen, s egy jelentős szervezési lépésre. Ekkor alakult meg az Állatkerti Társulat ideiglenes választmá-

nya, amely grémium felkért tagjai között megint csak ott találjuk gróf Lázár Kálmánt. Akitől sokat vár a Társulat. „Szabó tanár úr”, azt követően, hogy beszámol róla: májusban sikerült felvenniük „egy kitünő ügyességű állatőrt”, arra is kitér, fontos feladattá vált magának a kertnek a célszerű kialakítását is megtervezni. Hogy pedig az sikeres lehessen: „*Brehm a hamburgi, és dr. Jäger a bécsi állatkeretek igazgatói csupán az utazási költségek megtérítése mellett ajánlkoztak ide jönni, és a kert berendezését tanácsaikkal elősegíteni, valamint gróf Lázár Kálmán úr is késznek nyilatkozott e részben tevékenyen közreműködni.*”

A pesti állatkert 1866-ban nyitja meg kapuit az érdeklődő közönség előtt. Majd' ugyanekkor, 1867-ben Lázárt levelező tagjává választja az Akadémia. Időközben féltucatnyi szakmunkája is forog már a könyvkereskedelemben: ír a vadásatról, a madarokról, emlősökről, a természet tanulságos jelenségeiről.

Két művet is közzétesz ebben a két esztendőben az állatkertről is, de sajátos szerepfelfogását, önbizalomhiányos visszahúzódását tükrözi, hogy egyiket se teljes nevével jegyzi. Tudatos döntése, hogy inognitóban marad.

A debütáló állatkert első kalauzának szerzője így aztán: „*egy szakértő*”. A másik, az ifjúságnak szánt, 1867-ben megjelent, s nem csak a pesti intézmény állományát színes könyvatos lapokon is bemutató másik albumában neve az első oldalon „G. L. K.” betűjelekkel szerepel.

Ezekben az esztendőben az év nagyobbik részét rendszeresen Pesten tölti. Ide szólítja tudományos munkája, kötetének gondozása, intézményszervezés körüli buzgálkodása, 1868-tól pedig képviselői munkája is – időközi pót-honatyja –, amit nagy lelkesedéssel, de csekély hatékonysággal lát el. Aminek egyenes következménye, hogy a következő, az 1869. évi országgyűlési választáson csúfosan megbukik.

Csalódottan vonul vissza birtokára, Bencencre. Egy évre rá mint Felső-Fehérmegye árvaszéki elnöke (kevés fizetéssel járó, lényegében civil megbízatás) családostul Erzsébetvárosba költözik. Csak ír, ír, már csupán ez az egyetlen szenvedélye kíséri életét, s a pénztelenség. A bencenci birtok nem ad megélhetést, különösen, hogy anyjuk halála után testvéreivel kell megosztania. Négy évet él még, ahogy *Szinnyei* (Magyar írók élete és munkái) elárulja: „*meghasznált kedélylyel*”. Az erdélyországi örmények fővárosának lakóit 1873-

Emléktáblák Bemnek, Petőfinek, Jókainak

fotó: Józsa András

74 telén himlőjárvány tizedeli. A folytonos betegségek gyengítette szervezet nem tud ellenállni a gyilkos kórnak. 1874. február 27-én adja fel végleg a küzdelmet.

„...*Én magam is meglátogattam az időben – idézi emlékeit Xantus az akadémiai búcsúbeszédében –, nagyon megöregedett, legalább 15 évvel idősbnek nézett ki, mint valóban volt, különben visszavonultan élt családja körében ... Mint neje beszélte, sokszor egész éjeken át irt, s nem egyszer találta a grófné még reggel is az íróasztalnál. ... Mult évi február 14-én a hosszas éjjelezés által kimerülve, s nyomasztó anyagi helyzetének gondjai közt, tört lélekkel ágyba feküdt, s 13 nap múlva február 27-én, a minden körülmények közt hűséges nejének karjai közt meghalt. Halála csendes volt, gyermekeit szőlította, egypár barátját említette, egy halk köhögés – s megszűnt élni.*”

Még egy mondat, már az özvegy gyászjelentéséből: „*A gyermek visszatért, annak az édesanyjának örök enyhetadó ölébe, melyet oly nagyon szeretett, s melyet annyi gonddal, annyi hévvel, annyi odaadással ápolt: a természet magához hívta kedvencét, hogy többé azoknak se engedje viszsza, kiknél tán csak ő szerette jobban!...*”

Negyvenhét éves, amikor negyvenkét éves özvegye és hét serdülő gyermeke elkísérik utolsó útjára. Sorsa, életműve már a 19. század végére emléknymok nélkül tűnik el a semmibe. S bár az életmű csúcsa vélhetően a pesti állatkert ügyének hatékony előmozdítása volt, egészen mosta-

náig még a patinás intézmény gazdái sem tudták, ki is volt az az „*egy szakértő*”, aki nek a história és a közönség az első (két) illusztrált népszerűsítő kalauzt köszönheti.

Világos, halál

Simény Amália 1907-ben hunyt el. Végrendelete szerint holttestét Erzsébetvárosból szülőfalujába, Kelementekére szállították, és férje exhumált porhüvelyével együtt a Simények családi kriptájába temették. Fent a dombtetőn pedig, ahonnan belátni a falut s a környező hegyeket, a Küküllő, a Hargita gazdag s változatos arcvonású, gyönyörű táját, emlékjelet állíttatott kettőjüknek.

Keresztje ledőlt, de az erősen csorbult, feliratos kő még tartja magát a meredek lejtő felső traktusán. Most, 2011 telén nézett ki úgy, amilyennek az itt publikált felvétel mutatja.

Kelementelke akkor, a kettős temetés évében, de sokkal előbb és azóta is színmagyar falu. Honlapja is van, megtudhatunk egyet s mászt mostani, modernkori életéről. A honlap szerkesztőjétől, a fiatallembertől, Takács Richárdtól azt is: az 1740-es években fölépített Simény kúria végzete éppen ezekben a hónapokban látszik tragikus, de sajnálatosan megszo-

fotó: Török Róbert

Megcsonkult emlékjel a falu felett

A részleteket itt, a faluban senki sem ismeri, de inkább aggodalommal, mint reményekkel figyelik az átalakulást-átalakítást, nincs eszközük még arra se, hogy pontos információkhoz jussanak: rekonstrukció lesz-e ez a már most a bontással elkezdődött művelet, vagy a végén nem marad majd egyetlen eredeti kő se a kövön.

Szkeptikus Józsa András is, aki elküldte fotóit a házról, s aki tavaly itt járt, amikor Petőfi utolsó ebédjének ebédlőjét kutatta: „2011. június 18-án, valószínűleg, az utolsó képeket készítettem a kelementelki Simén kuriáról. Az udvar már be volt zárva, így kívülről, az utca felől tudtam fényképezni. Az emelődaru már neki volt állítva az ősi épületnek.”

Takács Richárd se juthat közelebb a körülkerített tethelyhez, így azt se tudja: ott vannak-e még a falon az emléktáblák? Ha pedig nincsenek ott, vajon hol lehetnek? Azt írja, erősen aggódik. De a falu aggodalmait a házzal kapcsolatban a legutóbbi évtizedekben sohasem voltak különösebben aktívak, cselekvésre ösztönzőek.

Mert egészen 1945-ig – valószínűleg – a Simény családé lehetett a ház, akik le-

hetőségeikhez mérten bizonyosan rendben tartották. Együtt az üvegházzal, a 19. században telepített, több holdas, hatalmas kerttel. Utolsó tulajdonos-lakója dr. Sárdi György, a nagyenyedi fegyház orvosa volt. Arra gyanakszom, Simény az igazi családneve. Tudjuk, Amáliának volt egy György nevű fiútestvére, s az édesapju-

kat, meg a nagypapjukat is Györgynek hívták, nemesi előnevük pedig a kezdetektől Sárdi. (Hogy miért változtatott nevet, és miért csak börtönorvos lehetett az utolsó familiáris tulajdonos, azt elég könnyű kitalálni.)

1945-ben a házat, az ingatlant annak rendje s módja szerint államosították, a falu kultúrháznak használta, s lakta le a félig pusztulásig. Néhány éve pedig az orvos György valahol „külföldön élő örököse” (nem sikerült kiderítenem ki ő, és hol az a külföld) eladta a tulajdonba viszsza kapott kúriát a vásárhelyi Primacom Kft.-nek, Petryéknek. Akik itt, a ház alatti hatalmas borospincét is hasznosítva, idegenforgalmi centrumot szándékoznak kialakítani-kiépíteni.

Végjáték, mindenképpen.

De talán tapintatos lesz a jövőt elrendező jogbirtokos. Ennyi a remény. S hogy talán beléphet majd az idegenforgalmi centrum majdani vendége is azok közé a falak közé, ahol utolsó ebédjét nem, de utolsó villásreggelijét igenis elfogyasztotta a harcmezőre induló költő. Hogy aztán elessen ott, a harc mezején.

Tragikus történet ez, akárhogy nézzük. Annak a históriának a legvégén egy újabb tragikus epizóddal. Két héttel azután, hogy Petőfi a csatamezőn hősi halált halt, amikor elesik – a fegyverletétellel kapitulál – Magyarország: augusztus 13-án, ugyanazon a napon a Küküllő völgyének településeinek végigszántó pestisjárvány három Simény lányt is meggyilkol Kelementelkén, a jaszótól hangos kúrián.

Klári, Ivánka (gróf Lázár Dénes nászágéból elragadott párja) és Katinka az áldozatok. Lelkes-szép honleányok, akiket már nem ér élve a nemzet közös gyásza. ●

a **PETŐFI IRODALMI MÚZEUM** kiállítása

Budapest V. kerület
Károlyi Mihály utca 16.

„KI VAGYOK ÉN? – Nem mondom meg...”
PETŐFI VÁLASZTÁSAI

www.pim.hu